

דף פ

'איצטריך ליה חד זווא ושקל מנייהו. אתא לקמיה דרבי אמי אמר ליה: מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל. אמרו ליה רבנן לרבי אמי: הני מילי היכא דקאכיל פירא הא קרנא קאכיל והוצאה היא — אם כן הוה ליה הוציא ולא אכל' — ובתחילה סבר רבי אמי שלקה זוו כדי לעשות עיסקא ומהריח לקח לעצמו, ולכן דנו כאכל. (עפ"י רשב"א. וע' אילת השחר)

'אלא אמר רבא: שאם היתה הוצאה יתירה על השבח אין לו אלא הוצאה שיעור שבח' — ואין דינו כאריס שנוטל כל הוצאותיו — לפי שהפירות מגיעים לבעל ולא לאשה, הרי שלגביה נידונית השדה כמי שאינה עשויה לייטע, לכך אינה משלמת לבעל כאריס. (עפ"י ר"ן.)

ואף על פי שאם הוריד הבעל אריסים, אמרו בסמוך שכשהבעל עצמו אינו יודע בטיב אריסות, נוטלים האריסים שכרם משום שהקרקע עומדת לאריסות (וכן הקשה ב'אילת השחר') — יש לומר שהואיל ויזכו את הבעל בכל הפירות הרי זה כאילו בשלו הוא עובד ולא בשלה, הלכך אינה חייבת לו הוצאותיו יתר על השבח שהשביח, משא"כ האריסים שירדו לתוך שלה, וסתם קרקע לכך היא עומדת, לכך חייבת ליתן להם שכרם. ומה שכתב הר"ן שנחשבת כשדה שאינה עשויה לייטע — זהו טעם וגדר לדין, אבל הוא דין מיוחד בבעל.

יתר על כן מבואר בריטב"א, שאפילו מנכסים שאין הבעל אוכל מהם פירות, אינו נוטל הוצאתו היתירה על השבח, שכיון ששייך בנכסים בכלל, דיו שיטול הוצאתו בשבועה, ועל השאר מחל.

(ע"ב) 'שומרת יבם שנפלו לה נכסים — מודים בית שמאי ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים' — פירוש, אף על פי שחולקים בארוסה (כדלעיל עח.), שבית שמאי אומרים מוכרת ובית הלל אומרים לא תמכור, בשומרת יבם מודים הכל שמוכרת ונותנת לכתחילה.

'נכסים בחזקתן...' — פירוש, אלו נכסי 'צאן ברזל' — הנכסים שהאשה הכניסה עמה לבעלה ושמתן בכתובה, שכשיוצאת מבעלה היא זכאית באותו סכום, [שלא כנכסי מלוג שלא שמתן בכתובה, והם יוצאים עמה כמות שהם באותה שעה, אם פחתו פחתו לה ואם הותירו הותירו לה, ואין לבעלה בהם אלא אכילת פירות בזמן שהם נשואים]. נכסים אלו עומדים בחזקתם. ונחלקו הראשונים בחזקת מי הם עומדים; יש מפרשים בחזקת יורשי הבעל, שהרי הם ככתובה שהיבם מוחזק בה. [ואינו דומה לנפל הבית עליו ועל אשתו ואין ידוע מי מת קודם, ששם נחלקו אמוראים (בב"ב קנח) מי נחשב מוחזק בהם — כי כאן שונה שהיבם עומד תחת הבעל והיא זקוקה אליו, והרי הוא כממשיכו של הבעל והנכסים בחזקתו]. כן דעת רבנו תם והרא"ש, וכן היא שיטת הגאונים ועוד. ויש מפרשים שהדבר שנוי במחלוקת האמוראים, אם בחזקת הבעל או יחלוקו או בחזקת האשה. (עפ"י רש"י כאן. וכן פירש הרמב"ם (אישות כב, י) ופסק יחלוקו. וכן משמע בערוך — ערך 'נכס').

דף פא

'לא ניתנה כתובה ליגבות מחיים' מבואר בגמרא שסברת 'לא ניתנה כתובה ליגבות מחיים' מבוססת על העקרון 'מדרש כתובה' — דורשין את לשון הכתובה, וכיון שכתוב בה 'לכשתנשא לאחר תטלי', הרי מחיים שאינה יכולה לינשא — אינה נוטלת.

ההשלכות הנובעות מכלל זה, המבוארות בסוגיתנו, הן שתים: א. אי חיוב היבם בקבורת היבמה